

INDRE BY

Har du nogensinde tænkt på, hvor vigtig en del af København steder som Ørstedsparken, Botanisk Have og Østre Anlæg har været? Nutidens fredelige, grønne områder har en fortid som forsvarsanlæg, og når du vandrer rundt på dem og nyder roen og fuglestemmerne, er det med kæmpende soldater og bragende kanoner som lydløs, historisk baggrund. Det var Christian IV (1577-1648), som i 1600-tallet begyndte at anlægge og udvide den indre by, herunder fæstningsringen.

Mens områderne stadig var forsvarsanlæg, og det var fredstid, blev de brugt til frugtavl og fiskeri, og der blev bygget møller på bastionerne, hvoraf én stadig eksisterer på Kuppet.

Under englændernes bombardement af København den 2.-5. september 1807 måtte man dog erkende, at fæstningsringen omkring København var utilstrækkelig til at forsvare byen.

Det blev derefter under stor debat besluttet skiftevis at anlægge beboelsejendomme, veje og parkanlæg. Og derfor ligger Tivoli, Ørstedsparken, Botanisk Have, Østre Anlæg og Kuppet, som de gør – som grønne perler på en snor. Én perle, nemlig Aborreparken, har dog måttet lade livet. Den lå, hvor den nordligste ende af banegraven ved Vesterport Station ligger i dag. De resterende parker giver rig mulighed for ro, inspiration, fysisk udfoldelse og meget mere.

Indre By er i dag en dejlig blanding af pulserende storby og smukke grønne åndehuller til brug for en pause på turen.

BOTANISK HAVE

Er stormhatte, riddersporer, flamingoblomster og paternosterbønner lige dig, bør du besøge Botanisk Have. Her findes intet mindre end Danmarks største samling af levende planter, helt præcist 23.462 stk.

Botanisk Have er et grønt område for både store og små, men adskiller sig dog fra Københavns øvrige parker ved at være en forskningshave for Københavns Universitet. Det er derfor ikke tilladt at løbe, cykle, klatre i træer, plukke planter eller holde picnic på havens område. Men der er mange andre ting, du kan tage dig til her i denne frodige verden! Snup en kop kaffe i havens hyggelige café, meditér til duften af historiske roser – eller drøm dig bort til fjerne himmelstrøg i det store palmehus fra 1874, hvor de tårnhøje, tropiske planter er en seværdighed i sig selv. Haven byder først og fremmest på fred, ro og viden.

Botanisk Have åbnede i 1874 og er den fjerde af sin art, siden den første medicinske urtehave blev anlagt i København i år 1600. Det er Kø-

benhavns Universitets naturvidenskabelige fakultet, der ejer den, og dens vigtigste opgave er at opretholde en righoldig og levende plantsamling til brug for forskning, undervisning og formidling. Botanisk Museum rummer et af verdens største herbarier med pressede og præserverede planter og svampe fra hele verden.

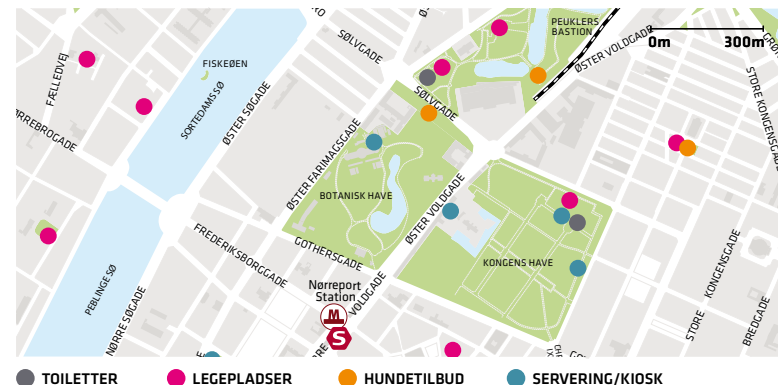
FOR DIG MED BØRN ●●

Gå på opdagelse i det store palmehus og find ud af, hvordan papyrus, kæmpeåkander, kaneltræer og peberbuske ser ud i virkeligheden.

Det er en sjov og anderledes oplevelse for børn at mærke forskellene på de fem forskellige klimaer, som Palmehuset byder på.

FOR DIG, DER ELSKER KUNST

Botanisk Have rummer flere skulpturer, heriblandt et mytologisk tema med adskillige bronzeafstøbninger af antikke statuer som for eksempel Pallas Athene, Artemis og Narcissus. Det er brygger Carl Jacobsens (1842-1914) fortjeneste, at Botanisk Haves publikum, ud-

 Meditér til duften af historiske roser – eller drøm dig bort til fjerne himmelstrøg i det store palmehus

over havens mange planter, også kan se på kunst her. I årene 1909-1910 opstillede han via Albertina-legatet (se Ørstedsparken) otte bronzeafstøbninger i haven.

FOR DIG, DER ELSKER NATUR

En guidet rundvisning i Botanisk Have efter havens lukketid er en oplagt mulighed for at nærstudere botanikken og komme helt tæt på de frodige elementer. Kom med på besøg i Palmehuset og nogle af de mindre drivhuse, der normalt ikke er åbne for publikum.

Elever på alle klassetrin har mulighed for at besøge Botanisk Museum via museets skoletjeneste. Museet er ikke offentligt tilgængeligt.

I Botanisk Haves butik i havens nordøstlige hjørne kan du blandt andet købe klassiske eller specielle planter, kort, plakater, haveredskaber og urtepotter til brug i din egen have eller på altanen.

FAKTA

CAFÉ OG RESTAURANT

Botanisk Haves café finder du ved Palmehuset og Botanisk Haves butik, tæt ved indgangen til Botanisk Have fra Øster Farimagsgade.

MUSEER

Botanisk Museum

AKTIVITETER

Rundvisninger i Botanisk Have
Botanisk Haves butik

Se Botanisk Haves hjemmeside, www.botanik.snm.ku.dk, for yderligere information om havens, caféens og butikens åbningstider samt tider og priser for guidede rundvisninger.

CHRISTIANS- HAVNS VOLD

Christianshavns Vold er et sammensurium af natur, historie og anderledes arkitektur. Her er alt fra lappedykkere til gamle krudthuse fra 1700-tallet til fantasifulde huse på Christiania. Engang var her sumpet og ufremkommeligt, men i dag er Christianshavns Vold ideel til lange gåture, løb og andre friluftaktiviteter. Man kan gå hele vejen rundt om voldgraven og undervejs kigge nærmere på en række historiske bygninger, som tidligere var en del af forsvarsværket omkring København. Får man brug for et hvil og en forfriskning er der hjælp at hente i de caféer og restauranter, som ligger på volden. Man kan også selv stå for madlavningen på de to griller på Panterens Bastion, der er til fri afbenyttelse.

FOR DIG MED BØRN ●●

Christianshavns Vold er forsynet med to legepladser, en på Elefantens Bastion og en på Panterens Bastion.

På den bemandede legeplads på Elefantens Bastion er der rigeligt med plads til leg og alle former for boldspil, både for børn og unge. Prøv

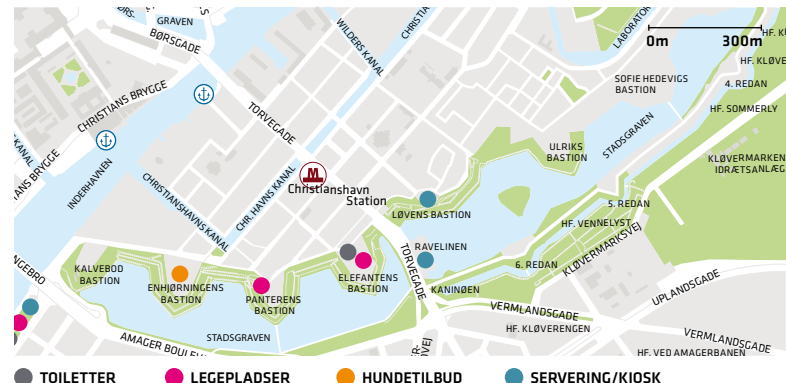
også "hamsterhjulet" hvor du kan få motion – og samtidig oplade mobiltelefonen med den strøm, der genereres ved bearbejdet!

Legepladsen på Panterens Bastion er en lille legeplads for småbørn med vippedyr, balancebomme og sandkasse. Her kan de voksne grille på den tilhørende grillplads med borde og bænke, mens de små slår sig løs.

Bevæger du dig ind på Christiania, finder du en jazzklub for børn og et børneteater i Operabygningen cirka 100 m fra hovedindgangen.

FOR DIG, DER ELSKER KULTUR OG HISTORIE

Langs hele Christianshavns Vold findes i alt 12 bastioner og seks redaner, man kan vandre på. De ældste dele af volden omkring Christianshavn blev anlagt i 1618-1623, de yngste i tiåret 1682-1692. Voldene fungerede dengang som Københavns østlige forsvarsværk og var porten til København fra Amager. Siden 1916 er området gradvist blevet benyttet til rekreative formål. På Frederiks Bastion og Carls Bastion afholdes

der kunstudstillinger, koncerter, scenekunst og andre kulturelle og samfundsaktuelle arrangementer. Det er projekt Norden i Fokus under Nordisk Ministerråd, der står bag disse initiativer for at synliggøre nordisk kultur og samfundsliv. På Frederiks Bastion findes en lille café i det gamle kanonhus fra 1744.

I Lille Mølle på Christianshavns Vold driver Nationalmuseet et museum, som er et besøg værd. Restauranten Løven+Bastionen ligger ved siden af, så du kan slå to fluer med ét smæk – med et møllebesøg og nybagt brød brunchen.

Også det kaotiske, charmerende og på samme tid afslappede Christiania ligger på Christianshavns Vold. Her kan du gå en tur og lade dig imponere af de mange fantasifulde bygninger, som er vokset frem i tidens løb. Christiania rummer desuden gode, økologiske spisesteder med rimelige priser samt en legeplads for de små.

FOR DIG, DER ELSKER NATUR

Volden og voldgraven huser omkring 60 fuglearter, der yngler her. Du kan blandt andet opleve gran- og torsangeren. Også knopsvanen yngler i området, så man kan følge de grimme ællinger blive til smukke svaner side om side med ænder og lappedykkere.

En særlig stemning og duft følger med hvidtjørns årlige blomstring i juni. Hvidtjørnen på Christianshavns Vold har også et historisk

aspekt, da den var fortidens pigtråd, som sammen med stikkende roser og brombærbuske forhindrede fjenden i at trænge ind i området.

FAKTA

CAFÉ OG RESTAURANT

Frederiks Bastion, Refshalevej 80, 1432 København K, www.frederiksbastion.dk
Lynetten, Refshalevej 200, 1432 København K, www.restaurantlynetten.com
Bastionen+Løven, Christianshavns Voldgade 50, 1424 København K, www.bastionen-loven.dk
Ravelinen, Torvegade 79, 1400 København K, www.ravelinen.dk
De to griller på **Panterens Bastion** kan frit benyttes.

MUSEER OG UDSILLINGER

Læs mere om kunstudstillingerne på **Frederiks Bastion** på www.netgalleri.dk og om **Lille Mølle** på www.natmus.dk

AKTIVITETER

Øresundsmiljøskolen på Carls Bastion er et naturtilbud til folkeskoleklasser, se www.groen-skole.kk.dk

Læs mere på www.kk.dk/gronnoemraeder

KASTELLET, LANGELINIE OG

CHURCHILL- PARKEN

Voldgrave, kanoner, bastioner, krudttårn, arresthus og en gammel mølle – så er der lagt op til en tur med eventyr, leg og hygge. På Kastellet, Langelinie og i Churchillparken er der både børne- og voksenvenligt. Her kan du slentre blandt vilde tulipaner og smukke voldhyacinter, når årstiden byder på disse blomster, mens du nyder havudsigten og ænderne – og ikke mindst historiens vingesus.

Kastellet er et gammelt militært område fra 1664, som i århundreder har forsvaret København mod fjenden fra søvejen. Området er et Nordeuropas fineste og bedst bevarede fæstningsværker, som i dag både er en del af Forsvaret, et kulturhistorisk mindesmærke, et museum, et rekreativt område og en yndet turistattraktion.

FOR DIG MED BØRN

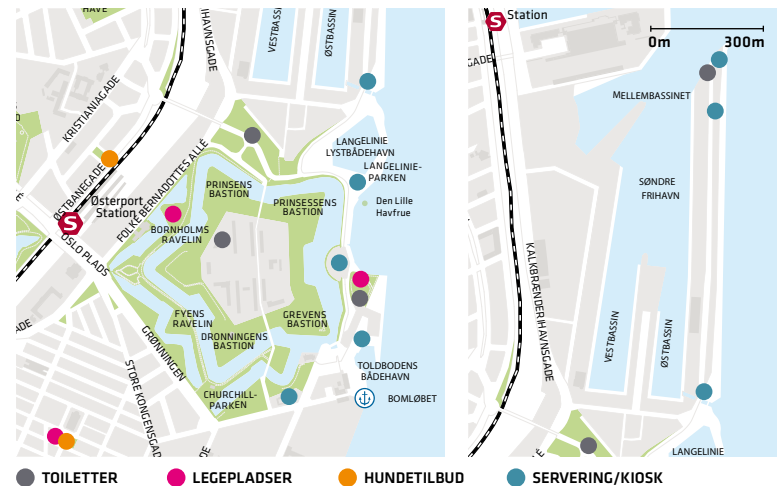
På Bornholms Ravelin nær Den Svenske Kirke på Folke Bernadottes Allé ligger en legeplads med en fin udsigt til den nærliggende mølle på Kongens Bastion. Også nær Den lille havfrue på Langelinie findes en legeplads.

Et besøg i Vaningen i Artilleristokken på Kastellet vil nok få det til at løbe koldt ned ad ryggen på (større) børn og andre med hang til et godt gys. I denne barak kan man i besøgsstuen se, hvilke kummerlige forhold datidens soldater med familie levede under. Tag også et kig på arresthuset bag Kastelskirken, hvor statsfangerne sad.

FOR DIG, DER ELSKER KUNST OG KULTUR

Brug en dag i kunstens tegn på at studere Kastellet og de omgivende grønne områders mange skulpturer. I Churchillparken mellem Kastellet og Esplanaden kan du opleve den dramatiske skulptur Valkyrie (Stephan Sinding, 1910). Valkyrien fra den nordiske mytologi afgør, hvem der lever, og hvem der dør på slagmarken. Skulpturen er et samrende symbol for parken, som rummer en større mængde krigsmindesmærker over danske helte og ofre fra det 20. århundredes krige.

Frihedsmuseet fra 1957 finder du også her, og museet er en attraktion for dem, der vil lære

mere om den danske modstandskamp under den tyske besættelse i perioden 1940-1945.

Besøg også Den lille havfrue og gudinden Gefion, der i sit imponerende springvand fra 1908 i Churchillparken er ved at pløje Sjælland ud af den svenske muld, som myten om hende fortæller.

Der ligger tre seværdige kirker på og nær ved Kastellet: Kastelskirken (1704), Den Engelske Kirke (1887) og Den Svenske Kirke (1911).

Møllen på Kongens Bastion blev opført i 1847 og er den sidste fungerende af Københavns gamle voldmøller. Mølleriet er så velbevaret, at vingerne hvert år i forbindelse med Kastellets fødselsdag den 28. oktober kører rundt, når vejforholdene tillader det.

FOR DIG, DER ELSKER NATUR

I Kastellets voldgrav kan du blandt andet se gråænder, blishøns, svaner og grønbenede rørhøns. Under vandoverfladen svømmer aborrer, strømskaller, rudskaller, karusser, gedder og ål.

Den såkaldte Sakura-festival finder sted hvert år i begyndelsen af maj på Langelinie. Her fejres 200 japanske kirsebærtræers blomstring. Det var den danske honorære konsul i Hiroshima, Seichi Takaki, der gav Københavns Kommune træerne i 2006.

FAKTA

CAFÉ OG RESTAURANT

Café Danish, Langelinievej 1, 2100 København Ø
Café Sommerhuset, Churchillparken 7, 1263 København Ø (udendørs sommercafé)
Langelinie Pavillonen, Langelinie 12, 2100 København Ø, www.langelinie.dk
Sandwichbiksen, Langelinie Allé 58, 2100 København Ø, www.sandwichbiksen.dk

FRIHEDSMUSEET

Frihedsmuseet i Churchillparken er en del af Nationalmuseet. Læs mere på www.natmus.dk

AKTIVITETER

Se www.kastellet.info for yderligere information om de mange aktiviteter, der finder sted på Kastellets område året igennem. Deltag i en af Kastellets rundvisninger via www.kastelletsvenner.dk. For at besøge **Arresthuset** skal man følge en rundvisning.

Læs mere på www.kk.dk/grønneområder

KONGENS HAVE

Kongens Have, der hører til Rosenborg Slot, blev anlagt i 1606 af Christian IV (1577-1648). Kongen brugte parken eller lysthaven, som den dengang kaldtes, til ringridning og promenader med sine gæster. Haven skulle samtidig forsyne den kongelige husholdning med frugt og grønt.

Mange fødder har vandret i havens alléer siden da, og Kongens Have er i dag et af det indre Københavns ældste og meget populære, grønne åndehuller. Siden 1770'erne har borger og menigmand frit kunnet bevæge sig rundt her. På din vej rundt i haven kan du stadig se visse træer fra Christian IV's renæssancehave. Væsentlige dele af havens nuværende stisystem er nemlig bevaret fra 1600-tallet.

I Kongens Have kan man lytte til stilheden eller få et ord med på vejen fra professionelle ordkunstnere og amatørdigtere ved den årlige digterfestival Ord under åben himmel. Her holdes også koncerter, sommerballet, skulpturbienaler og et væld af andre arrangementer. I Kongens Have er der noget for enhver smag på

enhver årstid, om det så er rundbold, krocket, picnic, gåture i den vinterklædte park eller musik i forskellige afskygninger.

FOR DIG MED BØRN ●●

Enhver park med respekt for sig selv må have en legeplads, og Kongens Have er ingen undtagelse. Her er drager, der vogter over deres æg, en stolpe-skov, der ligner en labyrint, og en sandgrav med hængebro over – helt i tråd med historien og slot-tet, som ligger ved siden af. Marionetteatret er en anden populær børneaktivitet, og de små vil nok også gerne hilse på H.C. Andersens statue i den sydøstlige ende af Damegangen i haven.

FOR DIG, DER ELSKER KUNST

Skulpturerne i Kongens Have har deres egne eventyr at fortælle. Se for eksempel:

- Herkuleskulpturen, som er en af de fineste fritstående marmorskulpturer i Danmark. Skulpturen står i Herkulespavillonen, tegnet af Caspar Frederik Harsdorff (1735-1799). Pavillonen fungerer i dag som kulturcafé under navnet Café Herkules.

- Maleren og billedhuggeren Jens Ferdinand Willumsens (1863-1958) monument over Viggo Hørup (1841-1902)
- I springvandet: Billedhuggeren Hermann Ernst Freundts skulptur Drengen på svanen, 1837
- Bronzestøber Jørgen Wulffs Løven og hesten, 1625
- Billedhuggeren Theobald Steins (1821-1901) Liden Kirsten, 1899
- Billedhuggeren Vilhelm Bissens (1836-1913) bronzestatue af dronning Caroline Amalie (1796-1881) med tilnavnet Tehætten fra 1896. "Tehætten" er hun blevet døbt af folket på grund af sin omfangsrige kjole med de mange folder, som man snildt kan forestille sig gemmer på en tepotte!

De fine pavilloner langs havens afgrænsning mod Gothersgade og Kronprinsessegade er opført i 1804-1806 af Københavns daværende stadsbygmester, arkitekten Peter Meyn (1749-1808). I dag anvendes de som små og indbydende special-butikker. Glem ikke at slå et smut forbi Rosenborg Slot og se Danmarks kronjuveler og det smukke renæssanceslot, nu du er på de kanter.

FOR DIG, DER ELSKER NATUR

I Dronningehaven kan man dufte til den slags roser, paradisæbletræer og lavendler, der også i 1600-tallet fandtes i denne del af parken, og så er Kongens Have også hjemsted for Nordeuropas længste stauedebed (240 m), der rummer cirka 200 planter. Nyd også krokusplænen, der blomstrer i lilla og hvidt i det tidlige forår, og Lysthaven, en renæssancehave, som blev gen-

skabt i anledning af Renæssanceåret i 2006 efter planerne over Christian IV's oprindelige lysthave med eksotiske planter.

FAKTA

CAFÉ OG RESTAURANT

Café Herkules: www.cafe-herkules.dk (udendørs café i Kongens Have)
Orangeriet. Kronprinsessegade 13, 1306 København K, www.restaurant-orangeriet.dk
Traktorstedet på Rosenborg, Øster Voldgade 4A, 1350 København K, www.traktoerstedetrosenborg.dk

AKTIVITETER

Marionetteatret er et af Danmarks ældste børneteatre og har spillet i Kongens Have siden 1966. Sæsonen varer fra den 1. juni til og med den 31. august. Læs mere på www.marionetteatret.dk
Rosenborg Slot er et besøg værd. På renæssanceslottet fra 1600-tallet kan du blandt andet opleve Danmarks kronjuveler, se www.dkks.dk

ÅBNINGSTIDER

Parken er åben dagligt året rundt i tidsrummet kl. 07.00-17.00 eller kl. 07.00-22.00, afhængigt af årstiden, se www.ses.dk

Læs mere på www.ses.dk

ØRSTEDS- PARKEN

Ørstedsparken har ikke ændret sig meget, siden den blev anlagt i 1879. Her træder du virkelig ind i en tidslømme midt i den pulserende storby. Haven er stadig en af Københavns smukke og vidtstrakte promenadeparker, hvor børnefamilier, løbere og hundeluffere kan nyde et pusterum i grønne, kuperede omgivelser. Den er anlagt med den engelske landskabshave som forbillede.

Om sommeren er der musik- og filmarrangementer i parken, men det er også et sted til ro og fordybelse. Find en bænk eller slå dig ned ved den lille restaurant Hacienda og nyd livet.

Ørstedsparken er også kendt som et populært mødested for homoseksuelle om aftenen – brugen af området er med andre ord meget alsidig.

FOR DIG MED BØRN

Parken har flere tilbud til børnefamilierne. I den ene ende ved H.C. Andersens Boulevard finder du en bemanded legeplads med både en del for de helt små børn og en elektronisk legeplads for de store. Spørg om hjælp og introduktion til brugen

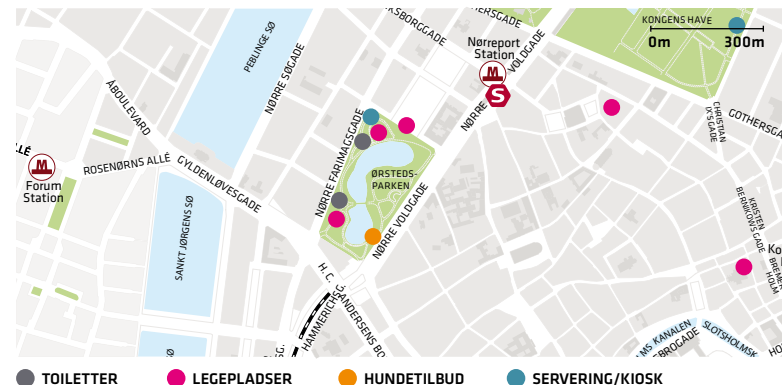
af den sidste hos personalet. I det modsatte hjørne af parken ligger endnu et legeområde.

Om vinteren byder parken på en af byens bedste kælkebakker – det går stejlt nedad, så hold godt fast. Når det rigtigt fryser, og der er is på søen, kan der skøjtes her (hold øje med skiltningen).

FOR DIG, DER ELSKER KUNST

Ørstedsparken er kendt for sine mange skulpturer. Det var Albertina-legatet, som blev stiftet af brygger Carl Jacobsen (1842-1914), der skænkede skulpturerne til Københavns Kommune. I perioden 1880-1887 lod bryggeren og hans legat 12 skulpturer, afstøbt efter originale, antikke monumenter, opstille i parken. Her finder man for eksempel Den belvederiske Apollon og Den døende galler, hvis originalversioner begge befinder sig i Rom. Brygger Jacobsen mente, at oldtidens kunstværker skulle være alment tilgængelige og på den måde bidrage til borgernes dannelse.

Monumentet af Hans Christian Ørsted (1777-1851) røber, hvorfor parken hedder, som den gør. Også

 Om vinteren byder parken på en af byens bedste kælkebakker – det går stejlt nedad, så hold godt fast

Anders Sandøe Ørsted (1778-1860), bror til Hans Christian, har lagt navn til den. Monumentet af Hans Christian Ørsted er lavet af billedhuggeren Jens Adolf Jerichau (1816-1883), og fra sin høj i den sydlige del af haven skuer de tre skæbnegudinder fra den nordiske mytologi – Urd, Verdande og Skuld – ud over parken ned for den berømte Ørsted, der er i gang med at demonstrere et forsøg på at påvise elektromagnetismen.

Ørstedsparkens havestil er et velbevaret eksempel på de tendenser, der var fremherskende i slutningen af 1800-tallet. De slængede og krydsende stiferløb og den centralt beliggende sø midt i parken symboliserede klunkehjemmenes udvidelse i det fri, hvor borgerskabet kunne mødes og udveksle høfligheder.

FOR DIG, DER ELSKER NATUR

På en tur rundt i parken vil du kunne opleve de mange blomster, som allerede fra det tidlige forår springer ud i et flor af blå, gule og hvide krokus. Blomsterfloret er det synlige resultat af 26.000 hollandske krokusknolde, som blev lagt i 1949. Lidt senere på foråret tager de blomstrende buske over, og hen på sommeren kan du opleve parkens smukke staudebede.

Blandt parkens spændende træer finder du blandt andet det høje pagodetræ ved søens udsigtsbro. Træet er plantet ved parkens anlæggelse, men hører hjemme i Kina og Korea. I juli-august bærer det som regel klaser af hvide ærteblomster, som på de hjemlige breddegrader er brugt til fremstilling af naturmedicin mod forhøjet blodtryk.

FAKTA

Café og Restaurant

Café Hacienda, på hjørnet af Nørre Farimagsgade og Ahlefeldtsgade, www.hacienda.dk (åben i sommerhalvåret)

Faciliteter

Der er grillfaciliteter til fri afbenyttelse i Ørstedsparkens nordøstlige hjørne.

Læs mere på www.kk.dk/grønneområder

ØSTRE ANLÆG

Østre Anlæg blev anlagt i begyndelsen af 1870'erne med inspiration fra den engelske have-stil, der stadig kommer til udtryk i de snoede stier og det høje og utæmmede græs, som kan opleves flere steder i parken.

Østre Anlæg har gennem tiden været et yndet udflugtsmål for københavnere på grund af den dejlige natur. Især Østerbros rige borger-skab promenerede her i fortiden, og nutidens besøgende kan træde i deres fodspor på resterne af Københavns gamle voldsystem fra cirka 1630, som danner fundament for hele parken. Tre bastioner, to raveliner og en tidligere voldgrav, der nu er forklædt som sø, minder den besøgende om tiden, hvor København var nødt til forsvar sig mod invaderende svenske, nederlandske, hanseatiske og engelske hære.

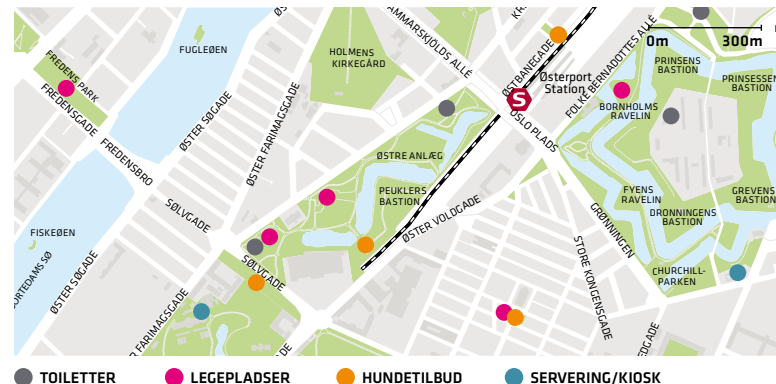
FOR DIG MED BØRN

Østre Anlæg er et meget børnevenligt område med flere tilbud. I parken kan de små for eksempel underholde sig på områdets legepladser, der ene tæt ved Sølvtorvet, den anden ved

Malmøgade ved Den Hirschsprungske Samling. Sofarækken er det passende navn på legepladsen ved Sølvtorvet, som er udformet som en udendørs dagligstue med forskellige møbler, der kan kravles og rutsjes på. Kunstlegepladsen er fortrinvis for mindre børn fra børnehavelalderen.

Kælkebakken neden for Statens Museum for Kunst er populær for store som små om vinteren. Desuden findes der legelandskab, boldbur, soppebassin, basketbane, en fiskekutter og mulighed for at spille tennis i Østre Anlæg. Tag også børnene med indenfor på Statens Museum for Kunst i Børnenes Museum for Kunst, hvis udstillinger og aktiviteter retter sig mod de 0-12-årige.

På Den Hirschsprungske Samling kan de 5-6-årige børn lege sig ind i historien bag C.W. Eckersbergs maleri af den ostindiske købmand Schmidt fra 1818. I løbet af en time fortælles historien om købmanden og hans mange skibe, der hentede krydderier til Danmark i 1800-tallet. Forløbet er et tilbud til børnehavklasser.

FOR DIG, DER ELSKER KUNST

Tag et kig på Østre Anlægs skulpturer, herunder Danmarksmonumentet, en kvindeskikkelse, der symboliserer Danmark, og som siden 1919 har holdt øje med Østre Anlæg fra Püchlers Bastion. Monumentet er udført af den danske billedhugger Louis Hasselriis (1844-1912) til minde om kong Christian IX og dronning Louises guldbryllup i 1892. Du bør også slå et smut forbi den lille "digterpark" med:

- Peder Severin Krøyers (1851-1909) portrætbuste af forfatteren Sophus Schandorph (1836-1901)
- Busten af forfatteren Sophus Bauditz (1850-1915), som i mange år var lærer ved den nærliggende Østre Borgerdydskole
- Busten af Ukraines nationaldigter, Taras Shevchenko (1814-1861), som er udført af den herboende russiske skulptør Sergej Boguslavskiy og sponsoreret af ukrainske forretningsfolk og medlemmer af Dansk-Ukrainsk Selskab

For kunstelskeren er Østre Anlægs to museer en spændende verden at begive sig ind i. På Den Hirschsprungske Samling kan man se kunst fra hele 1800-tallet af de ypperste danske malere og billedhuggere. Statens Museum for Kunst giver den besøgende adgang til kunsthistoriske højdepunkter fra ind- og udland i de tre hovedsamlinger Den Kongelige Maleri- og Skulptur-samling, Den Kongelige Kobberstiksamling og Den Kongelige Afstøbningssamling.

FOR DIG, DER ELSKER NATUR

Østre Anlægs vegetation er meget varieret, og det samme gælder dyrelivet. I søen lever

for eksempel skaller, abborer, brasen og ål, og omkring 50 forskellige fuglearter lever godt af parkens mange udgåede træer, der har fået lov at stå for at give næring til fuglene.

I Østre Anlæg findes også en birkelund, en rosen- og rododendronhave, bregnebøge og vilde tulipaner ad libitum til glæde for både voksne, børn og firbenede familiemedlemmer.

FAKTA

MUSEER OG UDSILLINGER

Statens Museum for Kunst, Sølvgade 48-50, 1307 København K, www.smk.dk
Den Hirschsprungske Samling, Stockholmsgade 20, 2100 København Ø, www.hirschsprung.dk

AKTIVITETER

Inpersona - Københavns Rollespilteater laver rollespil for aldersgruppen 7-18 år på egentlig basis i Østre Anlæg. Se gruppens hjemmeside www.inpersona.info for yderligere information om tidspunkter og mødested.

FACILITETER

Parkens griller og borde til éngangsgrill kan frit benyttes. Arealer i parken udlånes til arrangementer.

Læs mere på www.kk.dk/grønneområder

KØBENHAVNS HAVN

I mange århundreder har vandet omkring København transporteret mennesker, varer og historie og været centrum for hovedstadens liv. Fra slutningen af 1100-tallet fik havnen voksende betydning for København som handelsby efter, at biskop Absalon (1128-1201) havde opført sin borg på Strandholmen i byen Havn. Dengang kaldtes den Mercatorum Portus, Købmændenes Havn, hvilket senere blev til sammentrækningen København.

Havnen var i de følgende mange hundrede år af stor vigtighed for handelen og den danske flådes aktiviteter, lige indtil Danmark ikke længere havde brug for et stort flådemæssigt forsvar, og flytransporten delvist erstattede skibsfarten midt i 1900-tallet. Så kunne en ny æra begynde, nu med større fokus på hovedstadens borgere og besøgende. Københavns Havn summer stadig af liv i dag, nu som en rekreativ oase for københavnere og turister på udflugt, men også som erhvervs- og krydstogthavn.

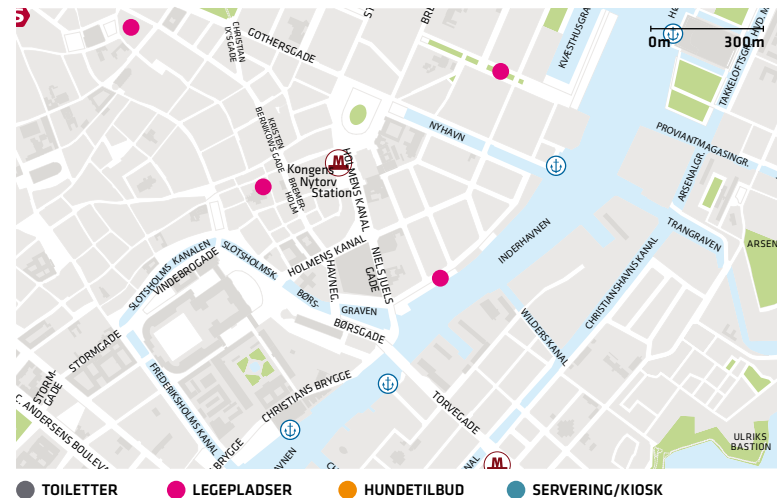
Havnen strækker sig nu om dage over 12 km fra Kalveboderne til Svanemøllebugten og dækker områderne Sydhavnen, Inderhavnen, Holmen, Prøvestenen, Refshaleøen, Sønder Frihavn, og Nordhavnen.

FOR DIG MED BØRN ●●

Tag børnene med på en havnerundfart og oplev København fra vandet. Også havnebadene ved Islands Brygge og Fisketorvet er populære aktiviteter for de yngre på varme sommerdage. Krydstogtskibene ved Langelinie er desuden værd at kigge nærmere på, både for små og store, for krydstogthavnen er flere år i træk blevet udnævnt til verdens bedste, og her anløber mange af de store skibe hvert år.

FOR DIG, DER ELSKER NATUR

Da vandet i Københavns Havn i løbet af 2000'erne er blevet meget renere på grund af en målrettet rensningsindsats, foretaget af Københavns Kommune, må der nu fiskes tre steder, nemlig i Nord- og Sydhavnen og ved Lyngnetten. Her må du fange hornfisk, torsk og ørred.

✿ Tag på udflugt til søfortet Trekroner fra 1787 og nyd en picnic

FOR DIG, DER SØGER AKTIVITETER

I Københavns Havn er der mange aktivitetsmuligheder. Du kan for eksempel leje havkajakker og tage på opdagelse på vandet eller tage på udflugt til søfortet Trekroner fra 1787. Her kan du nyde en picnic og lære mere om fortets fascinerende historie og betydning for havnen.

På Holmen, som fra 1690 til 1993 husede den danske flåde, kan du opleve et helt nyt byområde med en blanding af boliger, kulturelle uddannelsesinstitutioner og Operaen. Mange af flådebasens gamle værftsbygninger er bevaret i så god en stand, at en stor del er blevet genbrugt i det nye kvarter, hvilket gør området arkitektonisk interessant. Du kan også se de historiske krigsskibe Sehested, Sælen og Peder Skram her. Holmen er udpeget som nationalt industriminde.

FAKTA

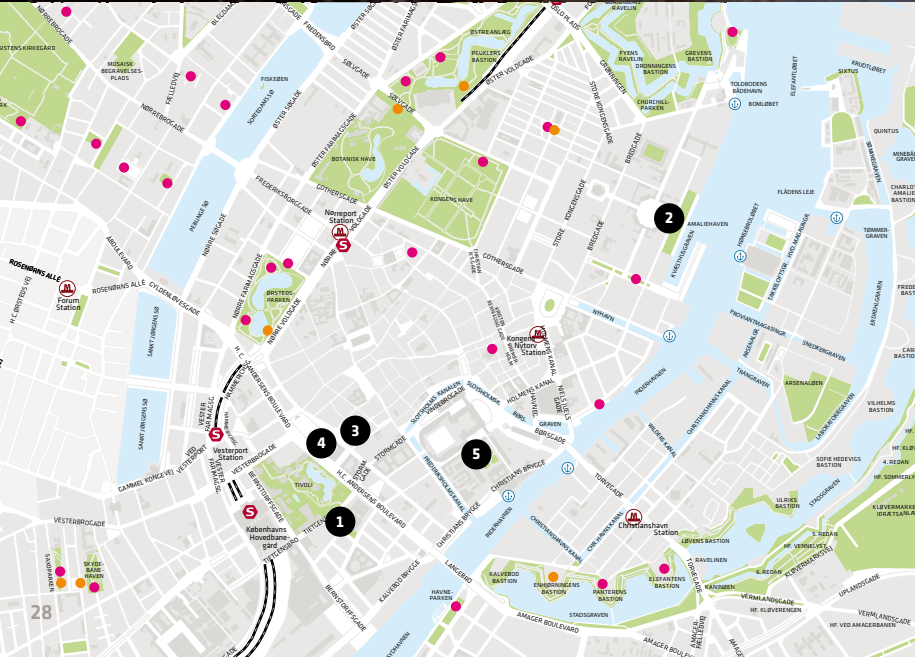
På By og Havns hjemmeside, www.byoghavn.dk, finder du information om **Københavns Havn**, for eksempel et detaljeret kort over havnen med vanddybder, broinformation og lystbådehavn.

AKTIVITETER

Kanalrundfart: www.canaltours.dk
Havnebusser: www.moviatrafik.dk
– bådene lægger til ved Nordre Toldbod, Holmen Nord, Operaen, Nyhavn, Knippelsbro og Det Kongelige Bibliotek.
Motorbådsudlejning: www.copenhagenboatrent.dk
Kajakker: www.kajakole.dk
Historiske krigsskibe: www.skibepaaholmen.dk

Læs mere på www.byoghavn.dk

SMÅ PARKER INDRE BY

OVERSIGT

1 GLYPTOTEKSHAVEN

Bag Glyptoteket findes en lille, hengemt oase. Glyptotekshaven inviterer til ro og fordybelse – et rigtig godt sted at sætte sig med en god bog. Selv med naboen Tivoli helt tæt på er haven et sted, hvor du kan koble af. Side om side med roserne står et udvalg af bronzeskulpturer fra Glyptotekets samling, som også er et besøg værd.

Glyptotekshaven blev anlagt i årene 1906-1908 efter tegninger af anlægsgartner Valdemar Fabricius Hansen (1866-1953), som senere blev stadsgartner i Københavns Kommune. Haven er anlagt med streng symmetri i plæner, bede og gange. Haven åbner 07.30 og lukker ved solnedgang.

2 AMALIEHAVEN

Et værelse med udsigt kan man næsten kalde Amaliehaven. Her kan du se fra Marmorkirken over Amalienborg Slotsplads til indsejlingen til havneløbet og videre til Operaen på Holmen. Haven åbnede i 1983 som en gave til staten og Københavns Kommune fra A. P. Møller og Hustru Chastine Mc-Kinney Møllers Fond til almene Formaal. Her kan du opleve fire store, abstrakte bronzesøjler, udført af billedhuggeren Arnaldo Pomodoro (f. 1926).

3 GRØNNEGÅRDEN I VARTOV

N.F.S. Grundtvig (1783-1872) venter lige rundt om hjørnet, når du træder ind i gården i det gamle hospital Vartov i Farvergade. Han var nemlig præst ved hospitalskirken i årene 1839-1872, og derfor står hans statue der.

Den hyggelige gård fra 1724 summer både af børnestemmer og grundtvigske tanker, for den og selve bygningen Vartov benyttes i dag af forskellige børneinstitutioner og Grundtvigsk Forums sekretariat sammen med Grundtvig-Akademiet, Grundtvig-Biblioteket og Forlaget Vartov. Sfinkserne af sten ved bænken i gården tier derimod helt stille og giver dig plads til

at nyde en rolig stund blandt lindetræerne med Rådhusårnets slag i baggrunden. Imens kan du tænke på, at Absalons (1128-1201) bymur engang lå, hvor du sidder, og at astronomen Tycho Brahe (1546-1601) en overgang udførte sine observationer her.

4 RÅDHUSHAVEN

Inde i Københavns Rådhus' "mave" ligger Rådhushaven. Det er en lille, idyllisk tidslomme, hvor du kan stoppe op og lukke trafikken fra H. C. Andersens Boulevard og Vester Voldgade ude. Her er bænke og borde i sommerhalvåret og en bjørn, der fanger en vandstråle i sit åbne gab i springvandet midt i gården og på den måde drukner lyden fra de omgivende færdselsårer. Springvandet er skabt af Joakim Skovgaard (1856-1933) og Thorvald Bindesbøll (1846-1908) i år 1900. Snup en tænkepause blandt rododendroner og nygifte fra Bryllupssalen på Rådhuset, som benytter haven til en champagneskål.

5 DET KONGELIGE BIBLIOTEKS HAVEN

Engang kunne man sejle ind i Det Kongelige Biblioteks have, da stedet var Christian IV's (1577-1648) krigshavn i 1600-tallet – fortløjningskrogene til skibene kan stadig ses på muren for enden af haven. I dag kan du nyde Bibliotekshaven, der blev anlagt i 1920, som en smuk og hyggelig grøn plet i Københavns indre med Rigsarkivet, Tøjhusmuseet, Det Kongelige Bibliotek og Proviandhuset som naboer.

En otte meter høj, slank vandskulptur midt i haven, skabt af billedhuggeren Mogens Møller (f. 1934), sender højlydte kaskader af vand ned i bassinet nedenunder, mens Søren Kirkegaard ser forstenet til på afstand. Søjlen er et monument over bogen og det skrevne ord og er skænket af Ny Carlsbergfondet til Det Kongelige Bibliotek i anledning af opførelsen af bibliotekets tilbygning, Den Sorte Diamant, i 1999.